

У світлі новітніх подій в Україні 2013–2014 рр. Україна та ЄС підписали «Угоду про асоціацію між Україною та ЄС» (політичну частину угоди було підписано 21.03.2014 р.). Увага у ній приділяється забезпеченню мобільності громадян, поглибленню візового діалогу, зокрема й шляхом запровадження безвізового режиму, піднімаються питання у сфері міграції, функціонування зони вільної торгівлі тощо [10]. Це означатиме необхідність унормування таких відносин й на українсько-польському кордоні, за перебігом яких спостерігатимемо у наступних наших публікаціях.

Джерела та література

1. Верменич Я. І. Історична лімологія: проблеми концептуалізації / Я. І. Верменич // Регіональна історія України : зб. наук. статей. – К. : Ін-т історії України, 2011. – № 5. – С. 48.
2. Дністрянський М. С. Кордони України. Територіально-адміністративний устрій. – Львів : Світ, 1992. – 141 с.
3. Договірні-правова база між Україною та Польщею – посольство України в Республіці Польща [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://poland.mfa.gov.ua/ua/ukraine-pl/legal-acts>
4. Долгов О. В. Національне самовизначення територіально-політичних систем в контексті політичної лімології : дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / О. В. Долгов; Південноукраїнський держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – Миколаїв, 2005.
5. Копачинська Г. В. Політико-географічні особливості формування і функціонування морських кордонів України : автореф. дис. ... канд. геогр. наук : 11.00.02 / Г. В. Копачинська ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Л., 2013. – 20 с.
6. Медвідь П. Кордон – візитна картка держави / П. Медвідь, В. Губенко // Політика і час. – 1993. – № 10. – С. 23–26.
7. Про ратифікацію угоди між Україною і Республікою Польща про правовий режим українсько-польського державного кордону, співробітництва та взаємодопомоги з прикордонних питань // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 36. – С. 365.
8. Романуха О. М. Делімітація сучасного кордону України / О. М. Романуха // Наука. Релігія. Суспільство. – 2009. – № 4. – С. 110–116.
9. Трегуб Б. За державний кордон сперечаємося по кожному метру / Б. Трегуб // Щотижневик 2000. – 2007. – 31 травня. – С. 5.
10. Угода про асоціацію між Україною та ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eu_ukraine/association_agreement/index_uk.htm

УДК 329(477)

М. С. Горбачук – аспірант кафедри
країнознавства і міжнародних відносин
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки

Особливості регіонального походження народних депутатів України VII скликання

*Роботу виконано на кафедрі
країнознавства і міжнародних відносин
СНУ ім. Лесі Українки*

Зібрано та проаналізовано статистичні дані про місце проживання народних депутатів України VII скликання на момент набуття ними повноважень, згідно з інформацією

офіційного веб-порталу Верховної Ради України. Задля наглядності дані порівняно з аналогічною статистикою за попередній період, щоб продемонструвати зміни у територіальному походженні народних депутатів, що відбулися за VII скликання українського парламенту.

Ключові слова: народний депутат, політична партія, регіональне походження.

Gorbachuk M. S. Features Regional Origin People's Deputies of Ukraine VII Convocation. Collected and analyzed statistics on residence people's deputies of Ukraine VII convocation at the moment of their duties, according to the official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Data are compared with similar statistics from the previous period, to demonstrate changes in the territorial origin people's deputies, held by VII convocation Ukrainian parliament.

Key words: people's deputy, political party, regional origin.

Актуальність теми дослідження. Неодноразово в українському суспільстві поставала дискусія про непропорційне врахування владною верхівкою потреб різних областей країни, лобювання інтересів певних регіонів. Щоб дати чітку відповідь на це питання, слід врахувати низку факторів, одним із яких є регіональне походження народних депутатів. Адже присутність у парламенті значної кількості нардепів з однієї з областей України потенційно сприятиме їхнім намаганням об'єднаними зусиллями лобювати інтереси свого регіону, можливо навіть за рахунок інтересів інших. Непропорційне представництво окремих областей у парламенті може бути одним із тих факторів, що призводять до наростання напруження в українському суспільстві та перешкоджають консолідації нації.

Метою дослідження є виявлення диспропорцій у регіональному походженні народних депутатів України.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів дослідження. Для збору статистичних даних була використана інформація щодо партійної приналежності та місця проживання народних депутатів, розміщена на офіційному сайті Верховної Ради України. Слід зазначити, що з невідомих причин дані щодо деяких народних депутатів на сайті відсутні. Також потрібно усвідомлювати, що не можна цю інформацію трактувати однозначно. Адже походження депутата з того, чи іншого регіону, ще не перетворює на лобіста його інтересів. Як приклад можуть слугувати народні депутати Мустафа Джамілев та Рафат Чубаров, що передусім відомі українському суспільству як захисники інтересів кримсько-татарського народу, проте обоє проживають у Києві. Разом із тим, вказане місто може не збігатись із фактичним місцем проживання депутата.

Згідно з даними табл. 1, більшість народних депутатів VII скликання походить із міста Києва – 167 чол. У цьому факті немає нічого дивного, адже Київ, як столиця України, чи не найкраще з поміж інших міст підходить для активної політичної діяльності амбітних людей, що прагнуть зайняти високе становище в державних структурах. Цілком закономірно, що саме в Києві розміщені центральні керівництва абсолютної більшості українських політичних партій. На другому місці за чисельністю нардепів перебуває Донецька область – 37 осіб, при цьому переважну більшість із них складають представники Партії регіонів. Далі за нею йде Дніпропетровська область – 23 народних депутата. Також домінуючі положення займають Львівська, Харківська та Одеські області – 20, 18 та 16 народних депутатів відповідно. Найменша кількість народних депутатів VII скликання походить із Житомирської та Чернігівської областей – по 4 особи та м. Севастополь – 2 особи.

Слід зазначити, що порівняно зі складом парламенту попередніх скликань, роль регіонів загалом зросла. За V та VI скликань із м. Києва походило більше половини народних депутатів. З інших же міст та областей України походила відносно невелика кількість нардепів. Виняток становили лише декілька областей, із

поміж яких сильно виділялась Донецька – в ній проживало близько 60 депутатів, переважна більшість яких входила до Партії регіонів [1; 2].

Таблиця 1

**Регіональне походження народних депутатів України
VII скликання (2012–2014)***

Регіон	Партія											
	Партія регіонів	ВО «Батьківщина»	УДАР	Свобода	Єдиний центр	Народна партія	Радикальна партія Ляшка	Партія Союз	Партія нового покоління	КПУ	Безпартійні	Всього
Центральна Україна												
Вінницька	2		1	1							4	8
Дніпропетровська	19								1		3	23
Кіровоградська	3	1	1						1		2	8
Полтавська			1	1					2		4	8
Черкаська	2	1		1							2	6
Північна Україна												
Житомирська			1						2		1	4
Київська	5	1							1		10	17
м. Київ	50	22	13	11		1	1		11		58	167
Чернігівська		1						1	1		1	4
Сумська	1	1							1		2	5
Південна Україна												
Запорізька	6								1		1	8
Херсонська	3	1	1						1		1	7
Одеська	9		1	1		1			1		3	16
Миколаївська	4	2							1		1	8
АР Крим	8	1	1					1			2	13
м. Севастополь									1		1	2
Східна Україна												
Донецька	33		1						1		2	37
Луганська	9								1		1	11
Харківська	13	1							1		3	18
Західна Україна												
Львівська		3	1	12							4	20
Івано-Франківська		3	1	2							4	10
Тернопільська		3	1	2							1	7
Волинська			1	2					1		3	7
Рівненська	1	1	1	1							3	7
Хмельницька	1		1	2		1			1		2	8
Чернівецька	3		1								3	7
Закарпатська	2		1		3						3	9
Усього	174	42	29	36	3	3	1	1	1	30	125	445

* Складено автором за даними офіційного веб-порталу Верховної Ради України [3].

Тепер проаналізуємо дані окремо по кожній партії. В період часу, що розглядається, лідируючі позиції серед політичних партій України займала Партія регіонів. Їй вдавалось у парламентах V–VII скликань отримувати для своїх членів більше місць, ніж будь-якій іншій партії. Більшість народних депутатів-регіоналів, як і

представників інших партій, проживає в місті Києві. Проте, як уже зазначалось вище, для цієї партії характерна певна відмінність. А саме походження значної кількості депутатів із Донецької області. У парламенті V скликання ця кількість становила 45 осіб проти 62 із Києва, в той час, як із наступної за значенням Харківської обл. походило лише 6 народних депутатів – регіоналів [1]. Подібне можна спостерігати й у парламенті VI скликання, що очевидно відображає вагоме значення Донецької області для політичної діяльності цієї партії. Проте в парламенті VII скликання бачимо певні зміни. Кількість депутатів-регіоналів із Києва та Донецької області скоротилась до 50 та 33 відповідно, натомість зросло значення інших регіонів. Особливо виділяється Дніпропетровська область, кількість депутатів від Партії регіонів з якої зросла до 19 проти 7 у парламенті попереднього скликання [3]. Це може відображати наслідки політичного протистояння з партією «Батьківщина» та її лідером Ю. Тимошенко, що походить із м. Дніпропетровськ.

Наступною ключовою партією цього періоду було Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», що в парламентах V та VI скликань становила провідну партію виборчого Блоку Юлії Тимошенко. Окрім Києва, бачимо фактично рівномірний розподіл по регіонах депутатів від цієї політичної сили від 1 до 3, за винятком кількох областей, з яких немає жодного депутата. У парламенті VII скликання в кілька разів, порівняно з попереднім складом Верховної Ради, скоротилась загальна кількість депутатів від цієї політичної сили, що пов'язано зі значною втратою нею позицій на політичній арені та ув'язненням її лідера Юлії Тимошенко у 2011 р.

Для КПУ характерна фрагментарність у регіональному походженні народних депутатів – із низки областей України вона не має жодного представника. Але в цьому випадку це пов'язано з порівняно невеликою кількістю народних депутатів обраних до парламенту від цієї партії.

До парламенту VII скликання увійшло кілька нових партій, кожна з яких отримала відносно невелику кількість місць, натомість було чимало безпартійних (125 осіб). Більшість (13 осіб) нардепів від партії УДАР походить із міста Києва й ще 16 депутатів – по одному з різних областей України. Незвично виглядають дані по ВО «Свобода», більшість депутатів від якого походить із заходу України. А кількість тих, що походить зі Львова навіть перевищує кількість депутатів-свободівців із київським місцем проживання – 12 проти 11 депутатів.

Усі три народні депутати, що входять до партії «Єдиний центр» походять із Закарпатської області. Народна партія має по одному представнику з м. Києва, Одеської та Хмельницької областей. Єдиний представник Радикальної партії Ляшка походить із м. Київ. А партія «Союз» та Партія нового покоління мають по одному представнику з АР Крим та Чернігівської області відповідно.

Висновки. Отже, з поміж усіх областей та міст України більше всього народних депутатів VII скликання проживає в Києві, що очевидно відображає концентрацію основних політичних подій та боротьби між партіями в столиці країни. Разом із тим, немає жодної області, з якої б не походило хоча б кілька нардепів, у тому й числі з відносно невеликого за кількістю населення міста республіканського підпорядкування Севастополь. До парламентів V–VI скликань входило більше народних депутатів від східних та південних областей України, ніж з інших регіонів, зі значним переважанням депутатів із Донецької області. Подібна диспропорція може бути шкідливою для політичного життя країни, перешкоджаючи консолідації нації. Проте у парламенті VII скликання ситуація змінилася – зменшилася кількість нардепів із Києва та Донецької області та зросла роль інших регіонів України, зокрема Львівської області. Такий процес при дотриманні відносно рівномірного представництва різних областей може посприяти децентралізації політичних процесів у країні та більшій політичній активності всього її населення й, отже, стати одним із факторів прискорення формування громадянського суспільства.

Джерела та література

1. Народні депутати України V скликання (2006–2007) // Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site2/p_deputat_list?skl=6
2. Народні депутати України VI скликання (2007–2012) // Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site2/p_deputat_list?skl=7
3. Народні депутати України VII скликання (2012–2014) // Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site2/p_deputat_list.